
ACTA UNIVERSITATIS LODZIENSIS
FOLIA LIBRORUM 8, 1998

Hanna Tadeusiewicz

**KATEDRA BIBLIOTEKOZNAWSTWA I INFORMACJI NAUKOWEJ
UNIwersytetu ŁÓDZKIEGO (1987/88–1994/95)**

Ostatni okres działalności Katedry Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej Uniwersytetu Łódzkiego, w którym wypadło mi nią kierować, obejmuje lata akad. 1987/88–1994/95. Jest to czas teraźniejszy tej pierwszej w Polsce placówki uniwersyteckiego kształcenia bibliotekarzy i bibliotekoznawców, którą współtworzą obecnie także młodzi i najmłodsi pracownicy naukowo-dydaktyczni. Minione ośmiolecie było okresem zasadniczych zmian w funkcjonowaniu polskiego szkolnictwa wyższego w dziedzinie organizacji studiów, trybie rekrutacji, źródeł finansowania prac badawczych, sposobie wyposażania w książki, sprzęt i aparaturę nowej generacji oraz zmian w zasadach angażowania kadry, warunkach powoływania profesorów tytularnych, tworzeniu nowych i rezygnacji z dotychczas istniejących stanowisk w uczelniach wyższych.

Wszystkie te zmiany i wiele innych uwarunkowań społecznych i gospodarczych nie pozostawało bez wpływu na modyfikację pracy Uniwersytetu Łódzkiego, jego instytutów, katedr i zakładów, odbiło się również na działalności Katedry Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej.

Stan kadry nauczycielskiej Katedry nie ulegał poważnym zmianom liczbowym i wahał się w grupie samodzielnych pracowników nauki od czterech do pięciu osób, w grupie adiunktów od sześciu do ośmiu, asystentów zaś od czterech do sześciu osób; do 1993 r. pracowało także dwóch starszych wykładowców, którzy po uzyskaniu stopni doktorskich awansowali na stanowiska adiunktów. Wśród profesorów pracujących na pełnych etatach zatrudnione były stale dwie osoby: Janusz Dunin i Hanna Tadeusiewicz oraz dwie dalsze okresowo: Jerzy Włodarczyk (do 30 IX 1990 r.) i Anna Sitarska (do 30 IX 1993 r.), zaś na pełnym etacie zatrudnieni są profesorowie: Janusz Kapuścik (od 1 X 1986 r.), Barbara Sordylowa (od 1 X 1993 r.) i Oskar Stanisław Czarnik (od 1 X 1995 r.); nadto na części etatu pracował profesor emerytowany Bolesław Świdorski. W pozostałych grupach pracowników dydaktycznych wszyscy zatrudnieni są na pełnych pierwszych etatach.

Tak więc ogółem kadra nauczająca w latach 1987–1995 liczyła od 16 do 18 osób.

Według stanu na dzień 1 X 1995 r. w Katedrze pracuje na etacie 18 nauczycieli akademickich: pięciu profesorów (O. S. Czarnik, J. Dunin, J. Kapuścik, B. Sordylowa i H. Tadeusiewicz), siedmiu adiunktów (Bogdan Jastrzębski, Bogumił Krakowski, Jadwiga Konieczna, Stanisława Kurek-Kokocińska, Magdalena Kwiatkowska, Maria Majzner, Aleksandra Wejman-Sowińska) oraz 6 asystentów (Katarzyna Indrzejczak, Evelina Kristanova, Magdalena Paczyńska, Mariusz Robowski, Małgorzata Sęk i Beata Szafranek) oraz na umowie-zleceniu dr Jolanta Kowalczykówna.

W omawianym okresie jedna osoba – doc. dr hab. J. Włodarczyk – przeszła na emeryturę, dwie – prof. dr hab. A. Sitarska i dr M. Mozer – zwolniły się na własną prośbę, dwie dalsze – mgr Piotr Lewkowicz i dr Ziemowit Skibiński – zostały wyrotowane. Wśród nowo zatrudnionych w tym czasie byli: A. Sitarska, B. Sordylowa, O. S. Czarnik, K. Indrzejczak, M. Paczyńska, E. Kristanova, M. Sęk i B. Szafranek.

W Katedrze pracują nadto: samodzielny referent Jolanta Dziomdziora (od 12 XII 1988 r.), bibliotekarz Elżbieta Szewczyk (od 1 X 1989 r.) oraz na połowie etatu referent Joanna Hiller (od 1 X 1995 r.) – przyjęta na miejsce mgr Piotra Kuciela zatrudnionego od 20 II 1993 r. do 30 IX 1995 r.

W prowadzeniu zajęć dydaktycznych pomaga aktualnie trzech doktorantów: mgr Mariola Birecka, mgr Agnieszka Kozłowska i mgr Tadeusz Szperna. Na rzecz Katedry pracują więc obecnie 23 osoby, w tym 20 nauczycieli akademickich.

Miarą rozwoju kadry naukowo-dydaktycznej jest uzyskiwanie stopni i tytułów naukowych.

Stopnie doktora w latach 1987–1995 otrzymali magistry: M. Majzner (1988 r.), B. Jastrzębski (1989 r.), M. Kwiatkowska (1989 r.), S. Kurek-Kokocińska (1989 r.), B. Karkowski (1992 r.), A. Wejman-Sowińska (1992 r.) i M. Mozer (1995 r.), awansując na stanowiska adiunktów. Stopień doktora habilitowanego uzyskała w 1991 r. dr A. Sitarska.

W 1990 r. Ministerstwo Edukacji Narodowej przywróciło Radzie Wydziału Filologicznego UŁ (odebrane w 1986 r.) prawo do nadawania stopnia doktora i doktora habilitowanego w zakresie bibliotekoznawstwa i informacji naukowej; w latach 1987–1989 nasi doktoranci i habilitanci musieli więc zamykać przewody w Instytucie Bibliotekoznawstwa Uniwersytetu Wrocławskiego.

Na mocy Ustawy o szkolnictwie wyższym z 12 IX 1990 r. rektor Uniwersytetu Łódzkiego powołał w listopadzie 1990 r. na stanowiska profesorów nadzwyczajnych kontraktowych na okres pięciu lat docentów: J. Dunina i H. Tadeusiewicz, w 1991 r. dr hab. A. Sitarską oraz docentów zatrudnionych na drugich etatach na czas pracy w łódzkiej uczelni: J. Kapuścika w 1991 r., B. Sordylową w 1993 r. i O. S. Czarnika w 1995 r.

Tytuł naukowy profesora nauk humanistycznych nadał prezydent RP dnia 22 XII 1994 r. dr hab. H. Tadeusiewicz. Wniosek o nadanie tytułu profesora dr hab. J. Duninowi jest w trakcie realizacji, a postępowanie w tej sprawie wszczął dr hab. J. Kapuścik.

Profesorowie Katedry: J. J. Kapuścik, B. Świdorski i H. Tadeusiewicz byli promotorami siedmiu zakończonych rozpraw doktorskich, wykonanych przez pracowników naszej Katedry. Nadto na Wydziale Filologicznym otwarte zostały cztery przewody doktorskie z zakresu bibliotekoznawstwa osobom spoza Uniwersytetu Łódzkiego; są to: asystent z Instytutu Bibliotekoznawstwa Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach mgr Zdzisław Gębołyś (promotor prof. dr hab. Zbigniew Żmigrodzki), bibliotekarka z Głównej Biblioteki Lekarskiej w Warszawie mgr Halina Dusińska (promotor prof. dr hab. J. Kapuścik), bibliotekarka Biblioteki Polskiej Akademii Nauk w Warszawie mgr Barbara Krajewska (promotor prof. dr hab. B. Sordyłowa) oraz bibliotekarka z Biblioteki Publicznej w Częstochowie mgr Elżbieta Machel (promotor prof. dr hab. H. Tadeusiewicz). Dwie pierwsze rozprawy zostały już zakończone, a ich miejscowym recenzentem była profesor H. Tadeusiewicz.

Profesorowie: J. Dunin, J. Kapuścik i H. Tadeusiewicz recenzowali prace doktorskie przygotowane w pozalódzkich ośrodkach naukowych (w Szczecinie, Warszawie i Wrocławiu); ta ostatnia opiniowała nadto dorobek naukowy do wniosków o profesurę tytularną.

Pracownicy Katedry Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej UŁ prowadzą trzy zespołowe prace naukowo-badawcze. W lutym 1992 r. z inicjatywy prof. A. Sitarskiej rozpoczęto przygotowywanie drugiego, zmienionego i poszerzonego wydania *Podręcznego słownika bibliotekarza* Heleny Więckowskiej i Hanny Pliszczyńskiej. Kierownikiem tematu był dr Józef Robowski, a po jego rezygnacji kierownictwo objął dr B. Karkowski. Na kontynuację pracy Katedra uzyskała grant z Komitetu Badań Naukowych. W przygotowaniu słownika zaangażowani są pracownicy z Katedry i osoby współpracujące z Biblioteki Uniwersyteckiej. Zakończenie prac przewiduje się na 1997 r.

W czerwcu tegoż roku Katedra podjęła się gromadzenia materiałów biograficznych, zredagowania i wydania *Suplementu II* do *Słownika pracowników książki polskiej*, przejmując kartoteki, archiwum i wszystkie dokumenty z Oddziału Prac Naukowych Biblioteki UŁ, gdzie powstał tom podstawowy *Słownika* w 1972 r. i *Suplement* w 1986 r. Rektor Uniwersytetu powołał Pracownię *Słownika pracowników książki polskiej*, powierzając jej kierownictwo prof. H. Tadeusiewicz; w skład zespołu Pracowni wszedł dr B. Karkowski, który objął funkcję sekretarza, oraz mgr M. Paczyńska i dr Z. Skibiński. Prace finansowane są z funduszy uczelni przeznaczonych na działalność statutową; planuje się wystąpienie do KBN o dofinansowanie wydania

Słownika. W wyniku zawartych umów z autorami otrzymano ok. 150 biogramów, które poddane zostały wstępnemu opracowaniu redakcyjnemu.

W maju 1993 r. zapoczątkowano pod kierunkiem prof. A. Sitarskiej przygotowanie wzorcowych list autorytatywnych nazw własnych na przykładzie nazw własnych związanych z Łodzią i łódzkim okręgiem przemysłowym; obecnie pracami kieruje dr M. Kwiatkowska. Temat jest finansowany z grantu KBN, z którego są opłacani współpracownicy z Katedry i spoza niej. Przewiduje się zakończenie pierwszego etapu prac w grudniu 1995 r.

Działalność naukową indywidualną prowadzą wszyscy pracownicy Katedry. Jej wynikiem są rozprawy doktorskie i habilitacyjne, niektóre w całości lub częściowo ogłaszane drukiem oraz wydawane książki i artykuły zamieszczane na łamach czasopism.

W latach 1987–1995 ukazały się następujące książki:

Janusza Dunina: *Przystanek na wyspie wolności*, Lublin 1993.

Janusza Kapuścika: *Matlakowski Władysław: Wspomnienia z życia przeszłego i teraźniejszego (1850–1895)*. Z rękopisu do druku przygotował i komentarzem opatrzył..., Wrocław 1991; *Władysław Matlakowski (1850–1895). Źródła do biografii i bibliografia*. Wydał i opracował..., Warszawa 1991; *W kręgu lekarzy, uczonych i bibliofilów*, Warszawa 1993; *Władysław Matlakowski. Lekarz–pisarz–uczony*, Warszawa 1995.

Bogumiła Karkowskiego: „*Dzieje bibliotek*” *Joachima Lelewela*, Łódź 1995.

Jadwigi Koniecznej: *Biblioteki łódzkie przełomu XIX i XX wieku (1890–1918)*, Łódź 1989.

Marii Majzner: *Rodowód i historia Łódzkiego Towarzystwa Przyjaciół Książki do 1981 roku*, Łódź 1987.

Barbary Sordylowej: *Słownik polskich towarzystw naukowych*, t. 2, cz. 2, Warszawa 1994. Przedmowa i redakcja naukowa...

Bolesława Świdarskiego: *Łódzka bibliografia regionalna 1971–1980*. Oprac. W. Frontczakowa, R. Żmuda, M. Frontczak, pod red...., Łódź 1994.

Hanny Tadeusiewicz: *Straty osobowe księgarstwa polskiego w latach 1939–1945*, Łódź 1993 (z udziałem I. Treichel).

Jerzego Włodarczyka: *Bibliotekarze w Polsce okresu międzywojennego*, Łódź 1988; *Kształtowanie się zawodu bibliotekarskiego na ziemiach polskich w okresie zaborów*, Łódź 1990.

Poza wymienionymi książkami w ostatnich ośmiu latach pracownicy Katedry ogłosili drukiem ok. 200 artykułów, przyczynków, wspomnień pośmiertnych, biografii, sprawozdań i recenzji opublikowanych w czasopismach naukowych z zakresu bibliotekoznawstwa i informacji naukowej, polonistyki i historii oraz w periodykach popularnonaukowych bibliotekarzy i księgarzy, a także w czasopismach ogólnoinformacyjnych i na łamach gazet codziennych.

Nagrody Rektora Uniwersytetu Łódzkiego za osiągnięcia naukowe w latach 1987–1995 otrzymali: prof. J. Dunin, dr B. Jastrzębski, prof. J. Kapuścik,

dr J. Konieczna, dr M. Kwiatkowska, dr M. Majzner, prof. A. Sitarska, prof. H. Tadeusiewicz, dr A. Wejman-Sowińska i doc. J. Włodarczyk. Rektor nagrodził również pracowników Katedry za działalność dydaktyczną i organizacyjną; nagrody otrzymali: mgr K. Indrzejczak, dr B. Jastrzębski, dr B. Karkowski, mgr M. Mozer, mgr M. Robowski, prof. H. Tadeusiewicz, dr A. Wejman-Sowińska.

Z przyznanych przez uczelnię stypendiów naukowych przeznaczonych dla osób mających znacznie zaawansowane rozprawy doktorskie i habilitacyjne korzystali magistry: B. Jastrzębski, S. Kurek-Kokocińska, M. Kwiatkowska, A. Wejman-Sowińska i dr Z. Skibiński. Asystenci otrzymywali również urlopy naukowe na dokończenie prac doktorskich, a adiunkci na sfinalizowanie rozpraw habilitacyjnych; urlopów udzielono: B. Jastrzębskiemu, S. Kurek-Kokocińskiej, J. Koniecznej, Z. Skibińskiemu i A. Wejman-Sowińskiej.

Kadra naukowo-dydaktyczna uczestniczy od wielu lat w pracach ogólnopolskich, regionalnych i lokalnych organizacji o charakterze naukowym, społecznym, kulturalnym i zawodowym. Między innymi profesorowie: J. Dunin, J. Kapuścik, B. Świdorski i H. Tadeusiewicz są członkami Wydziału I Łódzkiego Towarzystwa Naukowego (ta ostatnia pełni od 1984 r. funkcję sekretarza Wydziału i członka Zarządu Towarzystwa). Profesor J. Dunin i dr B. Jastrzębski działają w Polskim Towarzystwie Bibliologicznym; prof. B. Sordylowa i prof. H. Tadeusiewicz są członkami Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich; kilka osób włączyło się w prace Łódzkiego Towarzystwa Przyjaciół Książki (m. in. obowiązki prezesa pełnił dr B. Jastrzębski, a prof. J. Dunin jest od dawna jego aktywnym działaczem, zaś dr M. Majzner opracowała i wydała historię tej bibliofilskiej organizacji).

Znaczny jest również udział Koleżanek i Kolegów w pracach redakcji czasopism naukowych i wydawnictw, żeby wymienić tylko niektóre z nich: redakcję „Przeglądu Bibliotecznego” prowadzi prof. B. Sordylowa, „Biuletyn Głównej Biblioteki Lekarskiej” prof. J. Kapuścik, a „Folia Librorum” prof. H. Tadeusiewicz wraz z prof. J. Duninem i dr B. Karkowskim; sekretarzem „Zagadnień Informacji Naukowej” została niedawno dr S. Kurek-Kokocińska; w zespole redakcyjnym wydawnictw SBP pracują profesorowie J. Kapuścik i H. Tadeusiewicz, która od kilku lat zaangażowana jest także w zespole redakcyjnym *Bibliografii regionalnej województwa kaliskiego* i *Słownika biograficznego Wielkopolski południowo-wschodniej*. Liczne uczestnictwo pracowników Katedry w tych i innych nie wymienionych przedsięwzięciach naukowych, zawodowych i czasopiśmienniczych świadczy o ich dużej aktywności naukowej i organizacyjnej.

Świadczy o tym też udział pracowników naukowo-dydaktycznych w konferencjach, sympozjach i seminariach organizowanych przez bibliotekoznawcze ośrodki uniwersytetów i wyższych szkół pedagogicznych, ośrodki informacji

naukowej, biblioteki, Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich, Polskie Towarzystwo Bibliologiczne, towarzystwa naukowe w Łodzi i Kaliszu. Na wielu z nich Koledzy i Koleżanki wygłaszali referaty lub komunikaty badawcze, brali udział w dyskusjach. Z referatami występowali niemal wszyscy pracownicy Katedry, niektórzy kilkakrotnie, profesorowie: J. Dunin, J. Kapuścik, A. Sitarska, B. Świdorski, H. Tadeusiewicz, J. Włodarczyk; adiunkci: B. Jastrzębski, J. Konieczna, S. Kurek-Kokocińska, M. Kwiatkowska, Z. Skibiński, A. Wejman-Sowińska; asystenci: K. Indrzejczak, P. Lewkowicz, M. Robowski.

Za granicę w celach naukowych i kształceniowych, m. in. do Anglii, Czech, Izraela, Francji, Niemiec, Włoch i Stanów Zjednoczonych, wyjeżdżali profesorowie: J. Dunin, J. Kapuścik, A. Sitarska, B. Sordylowa oraz mgr M. Mozer i mgr M. Robowski.

Odbywały się również, organizowane przez Katedrę Bibliotekoznawstwa UŁ, spotkania z zaproszonymi gośćmi. W 1990 r. z referatem dotyczącym biblioteki Stanisława Augusta Poniatowskiego na Zamku Królewskim w Warszawie wystąpił doc. dr hab. Julian Platt z Wydziału Filologicznego Uniwersytetu Gdańskiego; w 1991 r. prof. dr hab. Radosław Cybulski przedstawił program badań bibliologicznych prowadzonych pod jego kierunkiem w Instytucie Bibliotekoznawstwa Uniwersytetu Warszawskiego; w 1992 r. miało miejsce spotkanie z profesorem Johnem Millerem wykładającym na amerykańskim Uniwersytecie Stanu Indiana, a w 1994 r. z dr Hanną Popowską z Biblioteki Sejmowej w Warszawie, która referowała zagadnienie typologii baz danych; w tymże roku prof. dr hab. Krzysztof Migoń – dyrektor Instytutu Bibliotekoznawstwa Uniwersytetu Wrocławskiego – uczestniczył w naradzie na temat realizacji prac nad nowym wydaniem *Podręcznego słownika bibliotekarza*; w 1995 r. odbył się wieczór autorski poety, adiunkta w łódzkiej Katedrze dr Z. Skibińskiego z okazji 50-lecia jego urodzin.

W listopadzie 1991 r. z inicjatywy prof. A. Sitarskiej Katedra wraz z Instytutem Bibliotekoznawstwa z Wrocławia i Biblioteką Narodową zorganizowała konferencję naukową w Karpaczu i Łodzi pt. *Humanista przy komputerze*, na której nasi adiunkci i asystenci wygłosili referaty: dr S. Kurek-Kokocińska, dr M. Kwiatkowska, mgr P. Lewkowicz i mgr M. Robowski, prezentujący funkcjonowanie sprzętu komputerowego.

Pracownicy Katedry uczestniczą w organizowanych przez kierownika placówki zebraniach; rocznie odbywało się średnio pięć spotkań, na których omawiano bieżące sprawy naukowe, dydaktyczne, organizacyjne, personalne, lokalowe, biblioteczne i inne. Kierownik zdawał sprawozdania z posiedzeń Rady Wydziału Filologicznego i z funkcjonowania Katedry w dwu kolejnych kadencjach. Na zebraniach adiunkci i asystenci referowali fragmenty przygotowywanych rozpraw doktorskich i habilitacyjnych; relacjonowano także przebieg konferencji, w których uczestniczyli pracownicy oraz zdawano sprawozdania z wyjazdów zagranicznych.

W 1989 r. został powołany do życia periodyk pt. „Folia Librorum” publikowany przez Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego – pomyślany jako wspólne przedsięwzięcie naukowe Katedry i Biblioteki Uniwersyteckiej. W skład powołanej przez rektora UŁ redakcji weszli z Katedry: prof. J. Dunin, prof. H. Tadeusiewicz i dr B. Karkowski, z Biblioteki zaś dyrektor dr Jan Janiak i dr Jerzy Andrzejewski; w lipcu 1992 r. z udziału w pracach redakcyjnych zrezygnował J. Janiak i odtąd redakcja działa w czteroosobowym składzie. Ukazało się sześć zeszytów „Foliów”, zeszyt siódmy złożono w Wydawnictwie, następny jest w przygotowaniu. Wydawanie własnego organu naukowego ułatwia pracownikom Katedry, zwłaszcza młodszym, publikowanie prac badawczych, oni też głównie zapełniają jego łamy (bibliotekarze mają w nim niewielki udział).

Katedra Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej UŁ, obok działalności naukowej, prowadzi na szeroką skalę działalność dydaktyczną. Aktualnie funkcjonują w Uniwersytecie Łódzkim trzy typy studiów bibliotekoznawczych; są to pięcioletnie studia stacjonarne, również pięcioletnie studia zaoczne oraz dwuletnie studia podyplomowe. Na studia stacjonarne i zaoczne przyjmowana była młodzież legitymująca się pomyślnie zdanymi egzaminami wstępnymi; do roku akad. 1993/94 obowiązywał kandydatów egzamin pisemny z języka polskiego, ustny z historii oraz pisemny test językowy, od następnego roku kandydaci na studia stacjonarne składają tylko egzamin ustny z języka polskiego, zaś na studia zaoczne przyjmowani są bez egzaminu, jeśli liczba chętnych nie przekracza ustalonego limitu miejsc, w przeciwnym wypadku odbywa się rozmowa kwalifikacyjna. Z egzaminu wstępnego na studia zaoczne zrezygnowano po wprowadzeniu opłat za ten typ kształcenia, odstąpiono też od wymogu przepracowania przez kandydatów minimum dwu lat w zawodzie bibliotekarskim. Studia stacjonarne, a ostatnio zwłaszcza zaoczne cieszą się dużym powodzeniem, liczba przyjmowanych na nie osób stale wzrasta, na studia zaoczne zwiększyła się blisko trzykrotnie.

Studia podyplomowe, najpierw roczne, od roku akad. 1990/91 dwuletnie, kierowane są przez dr B. Karkowskiego, który w 1987 r. objął także (po prof. H. Tadeusiewicz) kierownictwo studiów zaocznych. Były one bezpłatne, obecnie słuchacze uiszczają czesne. Przyjmowani są absolwenci studiów wyższych posiadający magisterium, którzy pragną zdobyć podstawy wiedzy bibliotekarskiej i bibliotekoznawczej, jeśli nie ukończyli studiów z tego zakresu. Prowadzone w Studium Podyplomowym. Prowadzone w Studium Podyplomowym zajęcia nie są wliczane do pensum dydaktycznego pracowników, którzy są honorowani z wnoszonych przez słuchaczy opłat. Ostatnio zainteresowanie studiami podyplomowymi zmalało i prowadzi się je na granicy opłacalności i finansowych możliwości słuchaczy.

Programy zajęć realizowanych w latach 1987–1995 były na wszystkich typach studiów modyfikowane; wprowadzano nowe przedmioty lub poszerzano

ich zakres, ulegała zmianom liczba godzin przeznaczonych na poszczególne przedmioty. Zmiany programowe związane były m. in. z koniecznością dostosowania zajęć do oczekiwań środowiska bibliotekarskiego i potrzeb studentów; uruchomiono np. specjalizację w zakresie znajomości bibliotekarstwa szkolnego, nawiązując ścisłą współpracę ze szkołą ćwiczeń, poszerzono tematykę zajęć z literatury polskiej i wprowadzono językoznawstwo ogólne w związku ze zmianą statusu – wobec niespełnienia przez Katedrę wymogów kadrowych ustanowionych w 1991 r. przez Radę Główną Szkolnictwa Wyższego – od roku akad. 1992/93 staliśmy się specjalizacją bibliotekoznawczą na kierunku filologia polska.

W latach 1987/88–1994/95 magisteria uzyskało 316 osób na studiach stacjonarnych i zaocznych, a dyplomy ukończenia Studium Poddyplomowego otrzymało 127 osób. Promotorami prac magisterskich byli profesorowie: J. Dunin, J. Kapuścik, B. Sordylowa, J. Starnawski, B. Świdorski i H. Tadeusiewicz oraz adiunkci: B. Karkowski i J. Konieczna, a także zatrudniony na części etatu dr J. Robowski.

Studenci bibliotekoznawstwa w trakcie pięcioletniej edukacji odbywają praktyki wakacyjne w bibliotekach naukowych i publicznych w Łodzi oraz w księżnicach pozałódzkich, m. in. uniwersyteckich – zgodnie z ustalonym programem; ostatnio prowadzi je również biblioteka Katedry. Kierownikami praktyk od 1987 r. byli: dr A. Wejman-Sowińska, dr M. Majzner i dr B. Jastrzębski, aktualnie prowadzi je ponownie dr A. Wejman-Sowińska.

W roku akad. 1987/88 funkcjonowały jeszcze praktyki robotnicze; odbywały je w zakładach pracy osoby przyjęte na pierwszy rok studiów stacjonarnych. Opiekunami praktyk byli asystenci mgr P. Lewkowicz i mgr M. Robowski. W 1989 r. praktyki robotnicze zostały zlikwidowane.

W latach 1987–1989 funkcjonował tzw. rok zerowy, na którym przygotowywano kandydatów na studia zaoczne – niestety z miernymi efektami, ponieważ liczba uczestników w trakcie zajęć systematycznie malała i tylko nieliczni dotrwali do końca roku; zaprzestaliśmy więc tej formy kształcenia.

Należy odnotować też istnienie Koła Naukowego Bibliotekoznawców – studentów stacjonarnych; Kołem opiekował się prof. J. Dunin. Działalność studentów ograniczała się głównie do organizowania wycieczek do najznakomitszych polskich bibliotek oraz naukowych obozów studenckich. Działalność ta była dotowana przez Uniwersytet Łódzki. Z czasem jednak zainteresowanie młodzieży pracami Koła zupełnie zanikło i obecnie nie przejawia żadnej działalności; istnieje jednak możliwość reaktywowania go, gdyby znaleźli się chętni do aktywnego udziału w funkcjonowaniu Koła.

Od roku akad. 1994/95 prowadzone są w Katedrze studia doktoranckie. Rekrutacji dokonuje i kieruje tokiem studiów Komisja działająca na Wydziale Filologicznym UŁ. W październiku 1994 r. studia z zakresu bibliotekoznawstwa podjęło pięciu absolwentów Katedry, którzy uczęszczali na seminaria

prowadzone przez prof. J. Dunina i prof. H. Tadeusiewicz, byli oni angażowani również w niewielkim wymiarze godzin (do 60 godzin w roku) do pracy dydaktycznej; od semestru letniego 1995 r. prowadzili ćwiczenia na niższych latach studiów. W roku akad. 1995/96 dwoje doktorantów: mgr M. Sęk i mgr B. Szafranek otrzymało asystentury. Ze stypendiów doktorskich korzystają więc aktualnie dwie osoby: mgr M. Birecka i mgr T. Szperna. Dwóch kandydatów na studia doktoranckie w 1995 r. nie otrzymało stypendium wobec zbyt niskiej średniej ocen ze studiów magisterskich. Z absolwentów studiów doktoranckich mają się w przyszłości rekrutować adiunkci do pracy w placówkach uniwersyteckich.

W roku akad. 1990/91 dzięki zaangażowaniu dr B. Jastrzębskiego i mgr M. Robowskiego uruchomiono w Katedrze laboratorium komputerowe, nad którym nadzór objęła dr A. Sitarska. Umożliwiło ono prowadzenie zajęć na własnym sprzęcie i w pomieszczeniu Katedry (dotychczas korzystaliśmy z aparatury Międzywydziałowego Zakładu Technicznych Środków Nauczania, gdzie odbywały się ćwiczenia). Przeszkolono wówczas kilku pracowników dydaktycznych w zakresie obsługi komputerów. W lutym 1993 r. uzyskano połowę etatu laboranta do opieki technicznej nad wyposażeniem pracowni komputerowej; przyjęto studenta IV roku studiów stacjonarnych – P. Kuciela, którego miejsce zajęła od 1 X 1995 r. studentka III roku – J. Hiller. Obecnie laboratorium otrzymało obszerniejsze pomieszczenie w nowym lokalu Katedry. Istnieje pilna potrzeba zmodernizowania go tak, by mogło spełnić właściwą rolę w kształceniu przyszłych bibliotekarzy.

W maju 1991 r. zakupiono dla Katedry kserokopiarkę, a w czerwcu 1993 r. dodatkowy komputer na użytek kadry dydaktycznej i studentów; obydwa urządzenia umieszczono w bibliotece i oddano pod opiekę bibliotekarce. W 1994 r. Katedra wzbogaciła się o dwa następne telewizory przeznaczone do urządzenia sali audiowizualnej w nowym lokalu Katedry. Sekretariat, biblioteka i Pracownia *Słownika pracowników książki polskiej* wyposażone zostały w nowoczesne maszyny do pisania, kalkulatory i inny drobny sprzęt techniczny. W planach na najbliższą przyszłość musi się znaleźć jeszcze jedna kserokopiarka i komputer – urządzenia niezbędne w pracy sekretariatu Katedry.

Ważnym wydarzeniem w działalności Katedry Bibliotekoznawstwa i Informatyki Naukowej było uruchomienie biblioteki katedralnej, nieczynnej od czasu zawieszenia jej funkcjonowania po śmierci prof. J. Muszkowskiego. Z dniem 1 X 1989 r. w wyniku usilnych starań uzyskano 1/2 etatu bibliotekarza, na którym zatrudniona została Elżbieta Szewczyk; po dwu latach rozpoczęła ona pracę na pełnym etacie. Po wstępnym etapie porządkowania zbiorów, księgozbiór – stale powiększany – udostępniany jest kadrze dydaktycznej i studentom. Obecnie, kiedy Katedra opuściła pomieszczenia zajmowane w Bibliotece Głównej UŁ i straciła bezpośredni kontakt z jej

zbiorami, konieczne stało się zintensyfikowanie gromadzenia, czytelnictwo przeniesie się bowiem w całości do biblioteki Katedry, która będzie musiała – w miarę możliwości – maksymalnie zaspokajać potrzeby studentów i pracowników. Podjęte starania o uzyskanie dodatkowej połowy etatu bibliotekarza nie powiodły się i trzeba będzie je ponowić, żeby biblioteka wydłużyła czas udostępniania zbiorów. Konieczne będzie także pozyskanie większych kwot pieniędzy na zakup książek i czasopism oraz na prenumeratę, bowiem ponad czterotysięczny dziś księgozbiór nie zaspokoi potrzeb Katedry, jeśli nawet będzie powiększony o zespół książek i czasopism bibliologicznych, który Biblioteka uniwersytecka przekaze Katedrze w depozyt.

Warunki lokalowe Katedry Bibliotekoznawstwa, która zajmowała pomieszczenia w budynku Biblioteki Głównej Uniwersytetu Łódzkiego przy ul. Matejki 34/38, stale pogarszały się, wzrastały bowiem z jednej strony potrzeby Biblioteki, z drugiej zaś powiększała się liczba przyjmowanych osób na studia bibliotekoznawcze. Pozbawianie Katedry kolejnych pomieszczeń zmuszało do szukania ich w sąsiednich gmachach Uczelni: w Instytucie Fizyki i Katedrze Filozofii, ale i tam odmawiano nam korzystania z sal na zajęcia dydaktyczne. Po wielu zabiegach, planach, podejmowanych i zmienianych projektach, ostatecznie decyzją władz Uniwersytetu: rektora i dyrektora ds. administracyjnych z 1993 r. przyznano Katedrze część gmachu przy al. Kościuszki 17. Po kapitalnym remoncie, adaptacji pomieszczeń, przeprowadzce z ul. Matejki oraz wyposażeniu w meble i konieczne sprzęty, Katedra rozpoczęła rok akad. 1995/1996 w nowym lokalu. Pełnomocnikiem kierownika Katedry do sprawy remontu i urządzenia pomieszczeń był dr B. Jastrzębski, który z tej samorzutnie przyjętej na siebie funkcji wywiązał się znakomicie, wspierany przez J. Dziomdziorę, E. Szewczyk, B. Karkowskiego, B. Szafrank i innych pracowników.

Kosztom oddalenia od księgozbiorów Biblioteki Uniwersyteckiej Katedra poprawiła warunki lokalowe, zwłaszcza dla profesorów i młodszych pracowników nauki, sekretariatu, laboratorium komputerowego, biblioteki i pracowni naukowych, co umożliwiło otwarcie sali audiowizualnej; udało się także wygospodarować miejsce na barek, szczególnie potrzebny studentom studiującym zaocznie. Natomiast sal na zajęcia dydaktyczne, zwłaszcza większych, zyskaliśmy niewiele. Poważnym mankamentem jest niefortunne umieszczenie biblioteki na parterze oficyny w salach oddalonych od głównych pomieszczeń.

Działalność łódzkiej Katedry Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej jest dostrzegana i ceniona w polskim środowisku bibliotekoznawczym i bibliotekarskim; podsumowała ją jubileuszowa konferencja zorganizowana w dniach 4–5 XII 1995 r., zamykająca 50-letni okres funkcjonowania tej akademickiej placówki.

W kolejny etap pracy weszła Katedra z poważnym dorobkiem naukowym i dydaktycznym, także z osiągnięciami organizacyjnymi, przyczyniając się

do wzrostu wysoko kwalifikowanej kadry bibliotekarzy, zatrudnianych w bibliotekach i ośrodkach informacji naukowej w Polsce oraz w placówkach kształcenia bibliotekoznawców dla szkolnictwa wyższego, wnoszących do badań bibliologicznych w naszym kraju niebagatelny wkład.

Hanna Tadeusiewicz

**DEPARTMENT OF LIBRARY SCIENCE AT THE UNIVERSITY OF ŁÓDŹ
(1987/88–1994/95)**

There were employed 18 academic teachers: 5 professors, 7 tutors, six assistants, three candidates for a doctor's degree and one message worker in the years 1987–1995 in the Department of Library Science. Department work was supported by a librarian, laboratory worker and a secretary. Professor Hanna Tadeusiewicz has been the Head of the Department for all this time. Seven assistants were promoted for doctor's degree and one tutor was qualified as professor assistant in the last eight years.

Rector of University promoted five persons for contract professors in the years 1991–1995. One professor assistant was awarded with professor's degree in 1994 and two more applications are being read now.

In the Library Science Department four professors promoted seven doctors and all the professors and two tutors are supervising MA dissertations. The Department of Library Science at Łódź University is doing research work as well group as individual. In the result of it there were 13 books and 200 articles published between 1987 and 1995. The Rector has awarded 17 academic teachers for research work and instructive achievements. Assistants and tutors have had an opportunity to visit foreign universities some of them were awarded with research grants. Academic teachers employed in the Department are members of local and all-Polish scientific organizations and associations as well as editorial and publishing teams. They were taking part in local and international conferences giving some speeches and scientific reports. Six sessions with invited guests and some meetings where parts of dissertations were presented were organized in the Department of Library Science. Two conferences were organized: one in Karpacz in 1991 and the jubilee one in December 1995. Department Library and computer lab were equipped in 1989. There are organized the following studies: five years stationary and extra-mural MA courses and two years post-diploma courses. There are no entry examinations for extra-mural and post-diploma courses but they are payable. Candidates for stationary courses have to pass an exam in Polish. Curricula of studies were modified to students needs and scientific circle expectations. Students are able to serve their apprenticeship in local and many more libraries all over the country. Ph D. Bogumil Karkowski is the Head of extra-mural and post-diploma courses. 316 stationary and extra-mural students were awarded with MA degree and 127 students graduated from post-diploma courses in the years 1987–95. There also have been doctoral studies conducted since 1994 and three candidates are being educated now. University authorities decided to change the Department's seat from Matejki 34/38 street to Kosciuszko 17 street in 1993, where the second fifty year o its existence began in July 1995.